
RINGERIKE
KOMMUNE

Økonomisk utvikling 2027-2035

Formannskapetets strategiseminar 12.-13. mai 2026
v/kommunalsjef økonomi, Roger Mathiesen

- Handler mest om å justere ulike poster etter erfaring hittil i år
- 20 millioner til NAV i 2026 for å redusere saksbehandlingstid sykepenger
- Styrke Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) med fem millioner kroner i 2026. Skal forenkle og modernisere byggereglene. Regjeringen er i gang med flere konkrete grep for å redusere byggekostnader, rydde i regelverk og øke produktiviteten i byggenæringen.
- Høyere skatteinntekter, høyere deflator og lavere demografikostnader. Samlet beregnet til 0,5 milliarder i økt handlingsrom 2026.
- 2027: Økte frie inntekter 3,5-4 milliarder kroner – demografi beregnet til 3 milliarder

Regjeringens forslag til neste års kommuneopplegg gir en vekst i frie inntekter på 3,5 til 4 milliarder kroner. Det øker handlingsrommet med en halv til en milliard kroner, justert for demografiske endringer. Samtidig justeres anslaget for kommunesektorens handlingsrom i 2026 opp med en halv milliard kroner.

*Kommunesektoren endte samlet med overskudd i fjor. Likevel gikk hver tredje kommune i minus. Mange har brukt opp sparepengene, og mange drifter med tung gjeldsbyrde.
(hentet fra KS sin hjemmeside)*

- Ringerike kommune drifter effektivt på de fleste områder
- Lav skatteinngang og små ekstrainntekter som gjør at kommunen er blant dem med lavest nivå på frie inntekter pr innbygger
- Små driftsmarginer og relativt høy lånegjeld gjør økonomien sårbar for endringer utenfra
- Har kommet godt ut av endringene i inntektssystemet fra staten, men fremdeles lavt inntektsnivå pr innbygger
- Står foran store investeringer som vil gi utslag i både økte kapitalkostnader og driftskostnader
- Har klart å bygge disposisjonsfond som gir et visst handlingsrom
- Utfordrende med egenkapital til investeringsprosjekter

Økonomiplan 2026-2029:

	Økonomiplan 2026 - 2029			
	2026	2027	2028	2029
Rammetilskudd	-1 243 936 284	-1 258 335 284	-1 272 514 284	-1 300 073 284
Inntekts- og formuesskatt	-1 237 914 000	-1 237 914 000	-1 237 914 000	-1 237 914 000
Eiendomsskatt	-65 700 000	-65 700 000	-65 700 000	-65 700 000
Andre generelle driftsinntekter	-19 000 000	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000
Sum generelle driftsinntekter	-2 566 550 284	-2 579 949 284	-2 594 128 284	-2 621 687 284
Netto driftsutgift pr sektor:				
Folkevalgte og revisjon	15 661 317	15 661 317	15 661 317	15 661 317
Administrasjon og fellestjenester	105 156 944	104 776 944	95 656 944	92 776 944
Strategi og utvikling	88 214 089	86 714 089	83 914 089	83 914 089
Utdanning og familie	952 461 190	938 813 190	927 106 190	923 970 190
Helse og omsorg	1 038 433 424	1 040 320 424	1 044 932 424	1 130 657 424
Teknisk, kultur og idrett	275 087 311	259 825 311	244 417 311	229 595 311
Selvkost	-101 290 700	-104 842 945	-105 477 930	-99 338 330
Avsetninger, overføringer	-69 416 166	-67 085 897	-67 102 097	-67 139 697
Sum netto driftsutgifter sektor:	2 304 307 409	2 274 182 433	2 239 108 248	2 310 097 248
Netto finansutgifter	222 700 786	248 700 672	266 700 622	273 700 622
Netto driftsresultat	-39 542 089	-57 066 179	-88 319 414	-37 889 414

Avsetninger til disposisjonsfond	35 800 000	51 500 000	85 500 000	43 700 000
----------------------------------	------------	------------	------------	------------

Påvirkning inntekter:

	Økonomiplan 2026 - 2029			
	2026	2027	2028	2029
Rammetilskudd	-1 243 936 284	-1 258 335 284	-1 272 514 284	-1 300 073 284
Inntekts- og formuesskatt	-1 237 914 000	-1 237 914 000	-1 237 914 000	-1 237 914 000
Eiendomsskatt	-65 700 000	-65 700 000	-65 700 000	-65 700 000
Andre generelle driftsinntekter	-19 000 000	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000
Sum generelle driftsinntekter	-2 566 550 284	-2 579 949 284	-2 594 128 284	-2 621 687 284

- Inntekter i 2026-kroner, justert for demografiendring
- Statsbudsjettet styrende for rammetilskudd og skatteinntekter
- Eiendomsskatt styres av kommunen – maksimalt potensial ca 179 millioner kroner
- Andre generelle driftsinntekter er statlige rentekompensasjonsordninger

- Lite påvirkning utover eiendomsskatt

Krav til omstilling i tjenesteområdene:

	Økonomiplan 2026 - 2029			
	2026	2027	2028	2029
Netto driftsutgift pr sektor:				
Folkevalgte og revisjon	15 661 317	15 661 317	15 661 317	15 661 317
Administrasjon og fellestjenester	105 156 944	104 776 944	95 656 944	92 776 944
Strategi og utvikling	88 214 089	86 714 089	83 914 089	83 914 089
Utdanning og familie	952 461 190	938 813 190	927 106 190	923 970 190
Helse og omsorg	1 038 433 424	1 040 320 424	1 044 932 424	1 130 657 424
Teknisk, kultur og idrett	275 087 311	259 825 311	244 417 311	229 595 311
Selvkost	-101 290 700	-104 842 945	-105 477 930	-99 338 330
Avsetninger, overføringer	-69 416 166	-67 085 897	-67 102 097	-67 139 697
Sum netto driftsutgifter sektor:	2 304 307 409	2 274 182 433	2 239 108 248	2 310 097 248

- Tall i 2026-kroner. Justert for demografiutvikling, drift nytt helsehus i 2029 og vedtatte tiltak.
- Lagt inn effekter av omstillingstiltak (forenkling og fornying, gode og tilgjengelige tjenester, utvikling av arbeidsgiverrollen og arealeffektivisering) i
  - 2027 på 35 mill. kroner (12,6 mill. kroner av disse er demografiendring UF)
  - 2028 på ytterligere 48 mill. kroner (10 mill. kroner demografiendring UF)
  - 2029 på ytterligere 55 mill. kroner
  - Samlet 138 mill. kroner ned fra 2026-nivå.

Hva om vi ikke får de effektene vi ønsker.....

Videreføring av dagens drift med investeringer som planlagt:

År	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Netto driftsresultat	-15 424	-6 682	-17 272	8 488	10 667	93 418	61 335	25 653	78 696
Avsetning til/bruk av disposisjonsfond	15 424	6 682	17 272	-8 488	-10 667	-93 418	-61 335	-25 653	-78 696
<i>Disposisjonsfond ved utgangen av året</i>	312 314	318 996	336 268	327 781	317 113	223 695	162 360	136 707	58 011

- Demografiendringer er forutsatt gjennomført for å tilpasse utgifter til inntekter fra staten
- Nytt helsehus i drift fra 2032
- Marginalt positive netto driftsresultat frem til 2030
- Disposisjonsfond nesten borte i 2035
- Egenkapital til investeringer ved overføring til drift er ikke lagt inn....
- For å sikre positive driftsresultat og ivareta vedtatte finansielle måltall må ressursbruken ned gjennom omstilling og effektivisering.
- Vanskelige prioriteringer spesielt i forholdet mellom økende antall brukere i helse- og omsorgssektoren og redusert antall brukere i skolene neste 5 årene.

Finansielle måltall:		2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Gjeldsgrad	maks 100 %	109 %	119 %	117 %	123 %	118 %	111 %	104 %	97 %	91 %
Netto rente- og avdragsutgifter	Maks 6 %	8,3 %	9,2 %	8,9 %	9,0 %	9,0 %	8,5 %	7,9 %	7,3 %	6,8 %
Disposisjonsfond	10 %	8,8 %	8,7 %	8,7 %	8,2 %	7,6 %	5,1 %	3,5 %	2,9 %	1,2 %
Netto driftsresultat	1,50 %	0,4 %	0,2 %	0,4 %	-0,2 %	-0,3 %	-2,1 %	-1,3 %	-0,5 %	-1,6 %

Hva tenker formannskapet om det økonomiske fremtidsbilde og hvordan prioritere for å sikre balanse mellom inntekter og utgifter?

RINGERIKE
KOMMUNE

Investeringsstrategi 2027-2035

Formannskapets strategiseminar 12.-13. mai 2026

Demografiske utfordringer

Ringerike opplever økende andel eldre innbyggere, mens barne- og elevtall er fallende de nærmeste årene, deretter stabile.

Økonomisk press

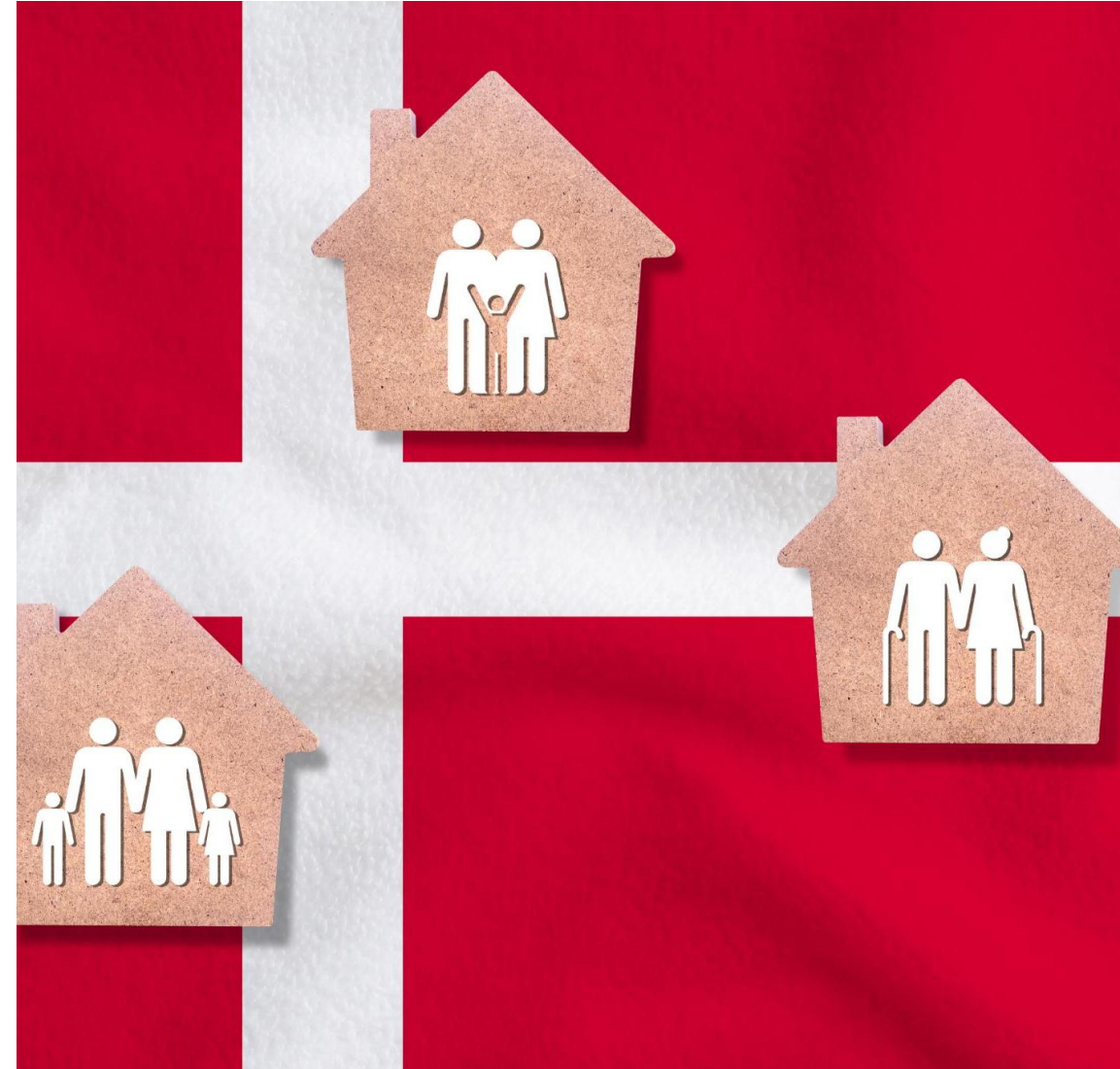
Økte helse- og omsorgskostnader stiger raskere enn inntektene, og skolekapasitet skaper faste kostnader.

Høy gjeldsgrad

Betydelig lånegjeld øker rente- og avdragsutgifter, og reduserer kommunens økonomiske handlingsrom.

Strategi for bærekraft

Kommunen må prioritere effektivisering og smartere ressursbruk fremfor vekstorienterte investeringer.

Investeringsplan 2026-2035

Med utgangspunkt i det som ligger i handlingsplan 2026-2029 er det disse investeringene som er lagt til grunn i perioden frem til 2035:

De største (over 100 millioner kroner):

Helsehus (Vesterntunet)	1.000.000.000
Omsorgsboliger	494.000.000
Brannstasjon	300.000.000
Bruer	200.000.000
Oppgradering skoler	100.000.000

Nest største (10-30 millioner kroner):

USN-kryss	25.000.000
Nes skole gymsal	28.500.000
Flerbrukshall Sokna	28.000.000

Mindre/ løpende investeringer	316.200.000
Selvkost (vann og avløp)	227.000.000

Totalt
2,7 milliarder kroner

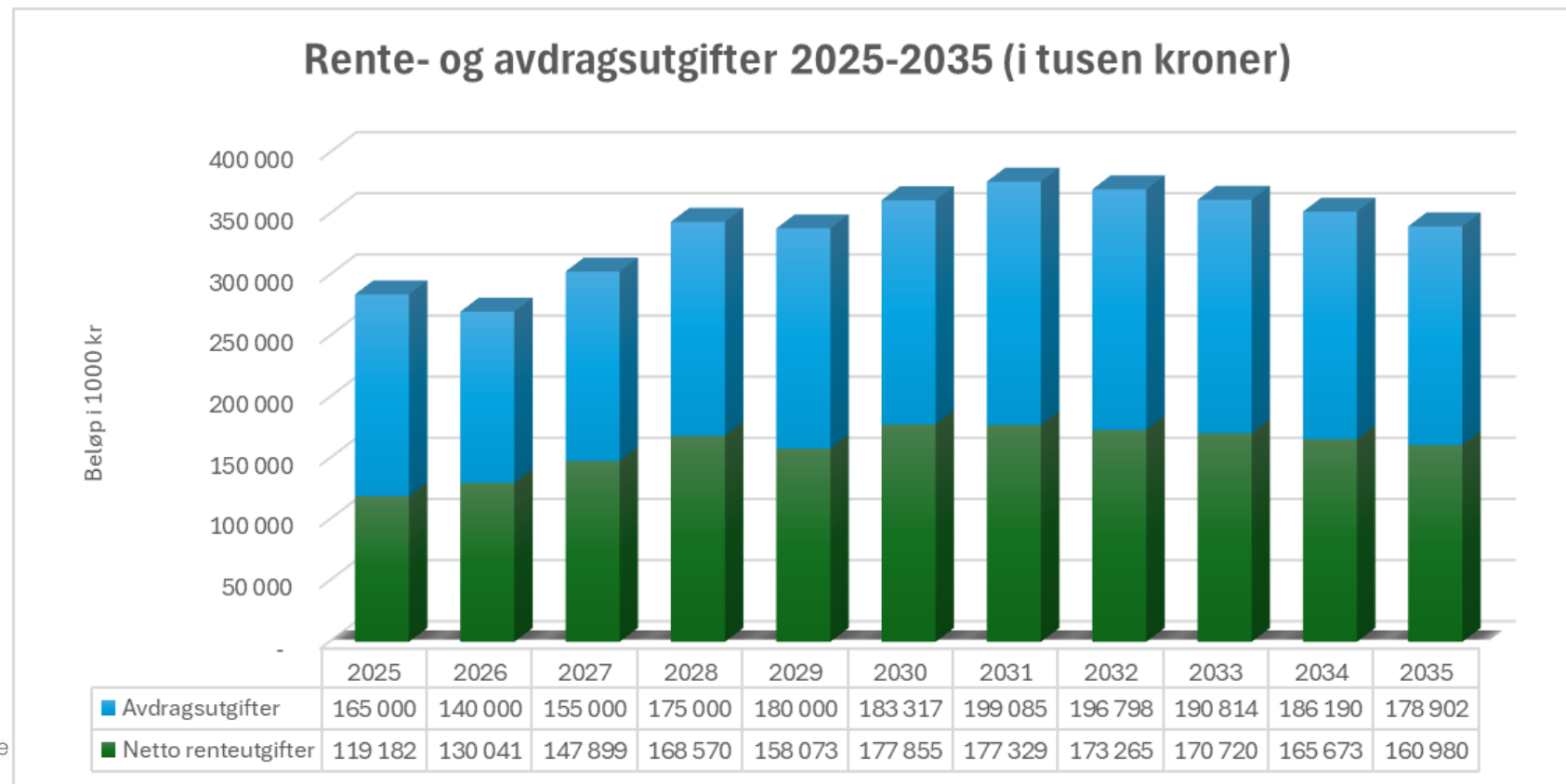

Effekter av investeringsplanen

Finansielle måltall:		2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Gjeldsgrad	maks 100 %	109 %	119 %	117 %	123 %	118 %	111 %	104 %	97 %	91 %
Netto rente- og avdragsutgifter	Maks 6 %	8,3 %	9,2 %	8,9 %	9,0 %	9,0 %	8,5 %	7,9 %	7,3 %	6,8 %

Investeringsplanen utfordrer måttallene på gjeldssiden, vil gi en høy gjeldsgrad og høyere rente- og avdragsutgifter.

Nye ønsker, behov og krav fremover

- God eiendomsforvaltning er å legge til rette for tjenesteproduksjon
- Mange nye fine skoler og andre tidsriktige bygg, men også en del gamle
  - Rehabilitering av barnehager og skoler kommer ikke frem av investeringsplanen
  - Midler til «nye Veienmarka ungdomsskole» er ikke lagt inn
- Helt nødvendige å sette av midler til å oppgradere og endre bygg fremover.

Rehabilitering av gamle bygg innen skole, barnehage, administrasjon, idrettsanlegg

Byutviklingstiltak og tettstedsutviklingstiltak

Nye idrettsanlegg

Nye bygg - Innbyggernes hus, Helsebygg, Ungdommens hus, ungdomsskole

Energieffektivisering

Beredskap – tilfluktsrom og utstyr

- Vann og avløp – stadig strengere og økte krav
- Nytt avløpsdirektiv og krav fra Mattilsynet
  - Strengere rensekrav – nitrogenrensing
  - Bedre beredskap – reservevannsløsninger
- Kommer nye krav – hele tida!
- Veier, gang og sykkel, broer og gatelys.
- Prioritere de riktige tiltakene som gir best mulig effekt opp mot
  - beredskap/sikkerhet
  - folkehelse
  - trygge skoleveier

Når befolkningen blir eldre og barnetallet synker, tvinges investeringsstrategien mot en mer tilpasnings- og effektiviseringsstrategi:

- **Strengt behovsprøvd investering**
Kun investere i prosjekter som er:
  - Lovpålagte
  - kritiske for tjenestetilbud
  - gir dokumentert innsparing på drift
- **Livssyklus kostnad (LCC) som hovedkriterium**
Ikke bare se på investeringskostnad, men:
  - drift, vedlikehold og energikostnader
  - Bemanningsbehov
- **Gjeldsbrems / investeringsramme**
  - Sett tak på investeringer som andel av driftsinntekter
  - Prioriter egenfinansiering (disposisjonsfond)

Eksempel på prioritert langsiktig investeringsportefølje

Bilde generert med Copilot

Energieffektivisering av bygg

Prioriterte investeringer fokuserer på energieffektivisering av kommunale bygg for å redusere driftskostnader og klimabelastning varig.

Velferdsteknologi og digitalisering

Investering i velferdsteknologi og digital infrastruktur styrker hjemmetjenestene og forbedrer kommunale tjenester.

Ombygging og samlokalisering

Ombygging og samlokalisering i eksisterende bygg reduserer behovet for nye bygg innen helse og administrasjon.

Vedlikehold og avhending i oppvekstsektor

Investeringer i oppvekstsektoren begrenses til nødvendig vedlikehold og avhending/ utnyttelse av overflødig bygningsmasse.

Nye behov for investeringer i 10 års perioden

- Er betydelig
- Nå må det prioriteres 😊
- Skal vi gjennomføre alt som ligger i investeringsplanen?
  - Utsette eller ta det helt ut?
- Vi kommer ikke til å ha mulighet til å gjennomføre alt det er behov for eller krav til.

Bilde generert med Copilot

Hva slags investeringsstrategi ønsker formannskapet fremover?

- Økonomiske måltall
- Lovkrav
- Modernisering og effektivisering av tjenestene
- Attraktiv arbeidsgiver
- Folkehelse
- Rehabilitering og samlokalisering
- Byutvikling og samfunnsutvikling
- Kapasitet til gjennomføring

Takk for oppmerksomheten!

RINGERIKE
nærmest det meste

RINGERIKE
KOMMUNE